

KONGRE - GRUP ÇALIŞMASI**SAĞLIK ÇALIŞANLARININ
SAĞLIĞI İÇİN İŞYERİ
ÖRGÜTLENME MODELİ**

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı I. Ulusal Kongresi kapsamında gerçekleştirilen grup çalışmalarından biri "Sağlık Çalışanlarının Sağlığı İçin İşyeri Örgütlenme Modeli" idi. Hazırlanan ön okuma materyali mümkün olduğu kadar grup çalışmasına katılmak isteyen kongre üyelerine önceden ulaştırıldı. 26 ve 27 Kasım tarihlerinde Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Morfoloji Binasında aşağı yukarı 25 kişilik 3 grup farklı salonlarda toplanarak grup çalışmasını yürüttü. Her grubun bir başkan ve raportörleri bulunuyordu ve aşağıda belirtilen soruları iki gün boyunca 2 saatlik toplantılarda tartıştı.

1. İşyeri sağlık örgütlenmesinin çalışanlar için önemi nedir?
2. Sağlık işkolundaki birimlerde (hastaneler, sağlık grup başkanlıkları..vb) işyeri sağlık örgütlenmesi nasıl olmalıdır?
 - a. Görev tanımı nasıl olmalıdır?
 - b. Hangi personelleri içermelidir?
 - c. Burada görev alacak personelin eğitimi, niteliği ne olmalıdır?
 - d. Nasıl bir donanıma sahip olmalıdır?
 - e. Nasıl finanse edilmelidir?
 - f. Böyle bir modelde ikinci basamak nasıl/ne olmalıdır?
 - g. Bu modele sağlık çalışanlarının katkısı nasıl sağlanabilir?
 - h. Sağlık çalışanları kendi sağlıkları ile ilgili bir modele

katıldıklarında hangi haklara sahip olmalıdır? (Bilgilendirme, araştırma, üretimi durdurma..vb)

3. Sağlık işkolunda sağlık çalışanlarının sağlığı ile ilgili bir sağlık örgütlenmesi oluşturulmasının önündeki engeller nelerdir?

4. Bu engeller nasıl aşılabılır?

Oluşturulan grup raporları 28 Kasım'da, grup başkanları ve raportörleri tarafından ana başlıklar halinde ortak bir rapor halinde birleştirildi. Ortak grup raporu kongre kapanış oturumunda sunulurken tartışıldı. Aşağıda okuyacağınız bu rapor, grup çalışmalarının kısa bir süre içinde yapılması, katılımcıların konuya bir ölçüde yabancı olmaları gibi nedenlerle bir çok ayrıntıyı içermemektedir. Örneğin işyeri sağlık biriminin ayrıntıları, ikinci basamak hizmeti gibi konular yeterince tartışılmamıştır. Ancak sağlık işkolunda işyeri sağlık örgütlenmesi modelini ana hatlarıyla ortaya koymuş, bu konudaki fikirleri meşrulaştırmıştır ve sağlık emekçilerinin özlük hakları mücadelesinde bir hedef göstermiştir.

GRUP ÇALIŞMASI RAPORU**GEREKÇE**

1. Sağlık çalışanları tanımlanmamış bir risk altındadır.
2. Öznel olarak hissedilen bu risklerin hangi sıklıkta olduğu ve hangi hastalıklara yol açtığı bilinmemektedir.
3. Sağlık çalışanlarının bilgilendirme, araştırma, koşulları dönüştürme ve üretimi durdurma hakkı yoktur.
4. Bu işkolunda meslek hastalıkları güncel olarak

tanımlanmamıştır.

5. Bu alanın gereksinimlerini karşılayacak birinci basamak sağlık hizmetleri örgütlenmesi kurulmamıştır.

6. Özelleştirme, özerkleştirme (işletmeleştirme) bu alanda yaşanan sorunları artırmaktadır.

TEMEL İLKELER

1. Model ile belirlenen sağlık örgütlenmesi, sağlık hizmeti üretimi alanlarında, istihdam edilen tüm emek gücünü kapsamaya yöneliktir.

2. Model, ulusal sağlık sistemi örgütlenmesinin içindedir.

3. Model ile öngörülen örgütlenmenin finansmanı kamudan sağlanmalıdır.

İŞYERİ SAĞLIK ÖRGÜTLENMESİ TANIMI

Sağlık hizmeti üretiminin gerçekleştirildiği üretim sürecinin planlanmasından başlayarak, üretim sürecinde çalışanları meslek risklerine maruz bırakabilecek faktörler konusunda, her türlü bilgiye ulaşma, araştırma yapma ve sonuçlarını açıklama hakkına sahip, risk durumunda, sağlık hizmetleri üretimini durdurma konusunda inisiyatifli olan örgütlenmedir.

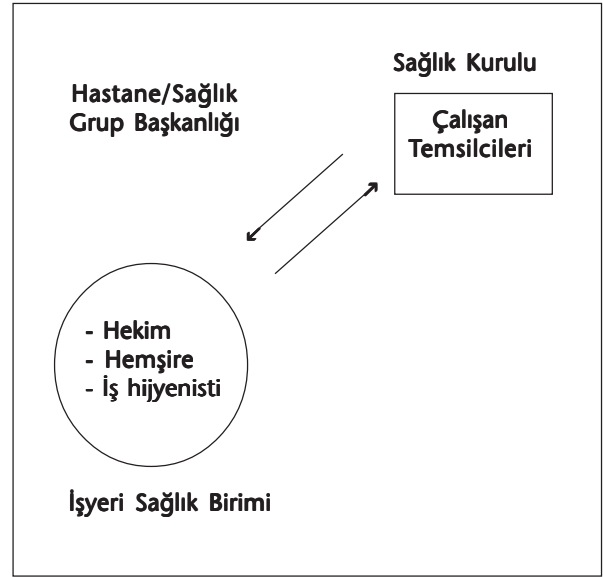
GÖREV TANIMI (AMAÇ)

İşyeri sağlık örgütlenmesi, işyerine özgü riskleri saptamak ve ortadan kaldırmak ve/veya korumak için gerekli önlemleri alma yoluyla;

1. Sağlık çalışanlarının sağlığının bozulmasını önlemek,
2. Çalışanların sağlıklarını bozabilecek tehlikelere karşı uyararak ve bilgilendirmek,
3. Çalışanların fizyolojik ve psikolojik durumlarına uygun bir işe yerleştirilmelerini sağlamak,
4. Çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal durumlarını en üst düzeye taşımak,
5. Bu düzeyi sürdürmek ve geliştirmek için sistemli çalışmalar yürütür.

MODEL

Model aşağıda bir şekil ile gösterilmiştir. Model de tüm sağlık çalışanlarının sağlığının korunması ve geliştiril-

mesinden sorumlu birinci basamak sağlık hizmeti tanımlanmaktadır. Yuvarlak içinde gösterilen işyeri sağlık örgütü, o birimde çalışanların sayısı ile ilişkili olarak belli sayılarda hekim, hemşire, iş hijyenisti vb. personeli içerecektir. Kare ile gösterilen şekil ise tüm çalışanların kendi çalışma koşulları ve sağlıkları üzerinde yönetime katılabilecekleri sağlık kurulunu temsil etmektedir. Sanayi sektöründe tanımlanmış olan "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları"nın çok daha demokratik, daha fazla hakka sahip olarak sağlık işkolunda kurulması önerilmiştir. Çalışan temsilcileri, meslek kategorileri ve benzer çalışma koşulları gözetilerek yine çalışanlar tarafından bu kurula seçileceklerdir. Bu kurul üretim süreci hakkında bilgilendirme, araştırma yapma, çözüm önerme ve gerektiğinde sorun hallolana kadar işi durdurma hakkına sahip olacaktır.

İşyeri Sağlık Birimi İşyerinde,

1. İşyeri risk haritasının çıkarılması,
2. Epidemiyolojik araştırmaların yapılması,
3. Eğitim çalışmalarının yapılması,
4. Giriş ve periyodik muayenelerin yapılması,
5. Kişisel kayıtların tutulması,
6. Bağışıklama yapılması,
7. Poliklinik ve sevk hizmetinin verilmesi için en az;
 - bir hekim
 - bir hemşire
 - bir teknisyen (iş hijyenisti) istihdam eder.

İşyerinin özgünlüğü ve çalışan sayısına göre personel sayısı ve niteliği (dış hekim, psikolog, kimyager, fizikçi..vb) değişebilir.

İşyeri Sağlık Kurulu'nun Görevleri:

- Çalışmaların planlanması,
- Sorunların saptanması,
- Bilgilendirme ve işi bırakma hakkının kullanılması ve
- Çözüm önerilerinin uygulanması.

İşyeri Sağlık Kurulu'nun Yapısı:

1. Homojen gruplar ve meslek grupları gözetilerek seçimle belirlenen temsilcilerden oluşur.
2. İşyeri sağlık birimi çalışanları kurulun doğal üyesidir.
3. Yöneticiler ve sendika belli bir oranda temsil edilir.

SONUÇ YERİNE

Bu alandaki mücadele bu kongre ile başlamıştır ve bu kongre ile bitmeyecektir. Ancak kongrenin bu mücadeleye bir ivme kazandırması beklenmektedir.

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Ulusal Kongresi'nin iki yılda bir toplanmasını ve iki kongre arasında oluşturulacak bir sekreterliğin yapılacak çalışmaları ve özlük hakları mücadelesini sürdürmesini öneriyoruz.

Bu sekreterlik,

- Hukuksal kazanımlar,
- Sağlık çalışanlarının bu konuda bilgilendirilmesi,
- Sağlık alanında meslek hastalıkları ve iş kazaları ile ilgili bir bilgi bankası oluşturulması görevlerini yürütecektir.

KATILIMCILAR*

Evrin Abamor
Yavuz Abamor
Gülsüm Ançel
Nuran Aydın
Sevilay Aydoğdu
Alpay Azap
Yalçın Balkıs

Binnaz Başaran
Ayla Baştemur
Banu Bayar
Emine Bayraktar
Yaşar Bilge
Mehmet Bostancı
Özcan Ceylan
Zeynep Çalışkan
Dilek Çilingir
Zehra Daş
Leyla Daştan
Yücel Demiral
Orhan Erdinç
Alp Ergör
Yusuf Gedikli
Şükran Giriş
Zuhal Gökkoca
Enver Cahit Işılak
Sevgisun Kapucu
Ali Osman Karababa
Türkan Karabulut
Ayşe Karadağ
Gülsel Kesen
Mahmut konuk
Özlem Kurt (Raportör)
Handan Kurtbaş
Erhan Nalçacı (Raportör)
Zeliha Oral
Şevkiye Orkun
Gülcan Özdemirel
Ganime Özkan
Özlem Özkan
Aysun Özşahin
Şevkat Bahar Özvarış
Nugün Platin
Füsun Sayek
Ata Soyer
Tevfik Sünter
Mustafa Sütlaş
Öznur Şahin
Ayşegül Uluutku
Ayla Üçkuyu
Yavuz Üçkuyu
Kevser Vatanserver
Eftal Yıldırım

* Katılımcı adları alfabetik sırayla dizilmiştir.